

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури та мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну

ХУДОЖНЄ РІШЕННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ В ТЕХНІЦІ
АКРИЛОВОГО ЖИВОПІСУ

Кваліфікаційна робота (проєкт)

На здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 16-221М групи
Спеціальності: 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійної (наукової)
програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Прокопенко Наталя Анатоліївна

Керівник к.п.н., доцент Ракович В.В.
Рецензент к.п.н., доцентка, доцентка кафедри
образотворчого мистецтва
Національного педагогічного
університету ім. М.П. Драгоманова
Руденко І.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Декоративна композиція в техніці акрилового живопису	5
1.1. Декоративна композиція як жанр живопису	5
1.2. Акрил як техніка образотворчого мистецтва.. ..	11
РОЗДІЛ 2. Особливості створення декоративної композиції в техніці акрилового живопису	14
2.1. Засоби формування художнього образу в декоративній композиції	14
2.2. Послідовність виконання декоративної композиції в техніці акрилового живопису	16
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	22

ВСТУП

Сучасне мистецтво спрямоване на розвиток нових технологічних ідей, гнучкість, різноманітність, експерименти, контрасти – всі вони є важливими для творчості. Техніка акрилового живопису часто використовується серед сучасних художників у створенні декоративної композиції. Акрил відносно нещодавно з'явився у творчому арсеналі художників і дуже швидко склав конкуренцію традиційним масляним та акварельним фарбам, його історія налічує трохи більше 60 років. Але за цей час акрил встиг придбати неймовірну популярність як у молодих художників-початківців, так і у досвідчених зрілих майстрів. Актуальність живопису акрилом пояснюється в першу чергу дуже широкими можливостями і просто унікальними властивостями самого акрилу, який бездоганно підходить для створення декоративної композиції. На нашу думку, акрил є оптимальним матеріалом для творчих експериментів і якому б виду живопису не віддавав перевагу художник, робота в техніці акрилу значно розширить творчий арсенал. Саме тому, темою нашої кваліфікаційної роботи обрано «Художнє рішення декоративної композиції в техніці акрилового живопису».

Мета: створення декоративної композиції у техніці акрилового живопису.

Виходячи з мети даного дослідження були поставлені такі **завдання:**

1. Проаналізувати наукову літературу з проблематики дослідження.
2. Розкрити особливості створення декоративної композиції акриловими фарбами.
Висвітлити основні аспекти техніки акрилового живопису.
3. Викласти засоби формування художнього образу в декоративній композиції.
4. Виокремити етапи створення декоративної композиції.

Об'єкт дослідження: процес створення декоративної композиції.

Предмет дослідження: специфіка створення декоративної композиції у техніці акрилового живопису.

Методи дослідження: аналізу – для поглибленого розгляду засобів виразності техніки акрилових фарб та застосування їх для рішення низки творчих завдань в декоративній композиції, історичний – для аналізу історії становлення і розвитку декоративної композиції і техніки виконання акриловими фарбами; метод синтезу – поєднання художнього образу і засобів виконання, технічний метод – застосування акрилових фарб техніки для виконання декоративної композиції.

Структура роботи: структура пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи містить вступ, два розділи з двома підрозділами, висновки та список використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ В ТЕХНІЦІ АКРИЛОВОГО ЖИВОПИСУ

1.1. Декоративна композиція як жанр живопису

Декоративна композиція – композиція яскрава, барвиста, дещо казкова. У ній художник спрощує, стилізує, декоративно переробляє всі елементи, які використовує. Це композиція, яка має високу ступінь виразності. При цьому вона включає у себе елементи абстракції і стилізації, що в значній мірі підсилює її емоційний і чуттєве сприйняття.

Створюється декоративна композиція з метою досягнення зображенням максимальної виразності. Для отримання необхідного результату художник частково або повністю відмовляється від достовірності малюнка. Кінцевим результатом даного процесу є отримання чогось нового, що неможливо знайти в навколишньому світі. Значення композиції в зображальному мистецтві дуже велике і актуальне. Композиція має високу ступінь виразності. При цьому вона включає у себе елементи абстракції і стилізації, що в значній мірі підсилює її емоційне і чуттєве сприйняття. При цьому композиція декоративного мистецтва може бути віднесена до одного з трьох її образотворчих видів. Серед них сюжетне та символічне зображення, а також орнамент. Крім цього все різноманіття композицій умовно поділяють на лінійні, фронтальні, об'ємні та просторові. Працюючи над малюнком, художник намагається зробити його таким, щоб вже перший момент сприйняття картини глядачем викликав в останнього підвищений інтерес до змісту. Подібний ефект стає можливим завдяки правильно обраному формату, розміру самого твору, колориту і фактурі мальовничого листа.

Найважливішим завданням композиції є виділення головного. Так, знайти основного героя дозволяють рухи та жести персонажів, а також напрямок їх поглядів. Виразним засобом при цьому є світло і колірний контраст.

Декоративна композиція виконується різними техніками і фарбами. Саме для нашої роботи ми обрали акрилові фарби. Художники почали використовувати ці фарби з самого його виникнення. Головною перевагою акрилових фарб над усіма іншими видами інших фарб є простота їх застосування і досконала універсальність. На додаток до вищесказаного - вони дуже швидко сохнуть!

Працює з акриловими фарбами і Лазер Фундора (Lazer Fundora) – сучасний кубинський художник. Народився в Гавані, Куба в 1965 році, зараз живе і працює в місті Куернавака, Мексика. Фундора досконало освоїв техніку гіперреалізму – жанр живопису та скульптури. Його картини з унікальним підходом до фотореалістичної візуалізації людей, пейзажів та натюрмортів нагадують фотографії високого дозволу. Він працює акрилом на полотні, наносячи фарбу спеціально відібраними пензлями, вони допомагали укладати фарбу так, як в даний момент це потрібно художнику і відображали в кожному мазку його нутрішні впевненість у правильності обраного напрямку.

Серед українських художників є також прихильники акрилового живопису а саме Сергій Декалюк, його картина виконана в сіро – синій гаммі з абстрактними елементами, Григорій Гнатюк видатний український художник та інші. Які дуже вправно поєднували техніку акрилового живопису для створення в своїх декоративних композиціях.

1.2. Акриловий живопис як техніка образотворчого мистецтва

Склад акрилової фарби дуже простий – пігмент, вода і акрилова смола, яка виступає в якості сполучного компонента. При використанні акрилових складів (на відміну від традиційних масляних фарб) відсутній запах. Акрилові фарби не запалюються. Це робить їх абсолютно безпечною для використання не тільки в житлових приміщеннях, але і в громадських місцях.

Головною перевагою акрилових фарб над усіма іншими видами інших фарб є простота їх застосування і досконала універсальність. На додаток до вищесказаного - вони дуже швидко сохнуть! Вважається, що акрилові фарби вперше з'явилися на початку 50-х років в Мексиці за часів знаменитого Мексиканської муралізму, який виник ще на початку ХХ століття. Якщо акрилові фарби сильно розбавити водою, то вони стають дуже схожі на гуаш або акварель.

Якщо ж наносити фарбу безпосередньо на туби або зовсім трохи її розбавити, то з'являється можливість працювати в так званій пастозною техніці - щось нагадує традиційний живопис олією.

Відрізняються акрил один від одного в першу чергу своєю консистенцією: від рідшої до густої. Найбільш густі фарби використовуються як пастозна техніка, де особлива роль приділяється фактурі. Рідка консистенція чудово підходить для заливки великих ділянок поверхні.

У середині 30-х років американці Леонард Бокур і Сем Голден створили компанію з виробництва художніх матеріалів. Спочатку вони займалися виготовленням традиційних масляних фарб, та пізніше зацікавилися полімерними барвниками. У 1947 році вони винайшли перший художній акрил Magna paint, виготовлений на основі органічного розчинника – скипидару. Через 13 років їм вдалося розробити акрилові фарби на водній основі, які надійшли у продаж під маркою Aquatex. З того часу у живописців з'явився новий матеріал для творчості.

Акрилові фарби лягають на будь-яку поверхню і після висихання невразливі до вологи. Щоб фарби трималися, поверхню слід правильно підготувати. Найчастіше обходяться акриловим ґрунтом. Для кращого результату, при створенні акрилового живопису, готових відтінків потрібно мати досить багато, оскільки акрилові фарби змішуються інакше ніж масляні. Основні кольори можна змішувати звичайним способом, але деякі кольори на акрилі змішати практично не можливо, тому їх краще використовувати у вигляді готової фабричної суміші. Хоча вони і розводяться водою, спеціальні розчинники для акрилу використовувати краще. Вода зменшує насиченість кольору, забирає яскравість, частково руйнує структуру фарб. Тому поруч зі склянкою води, в якій зручно мити і зволожувати пензелі тримайте розріджувачі для акрилових фарб. Розріджувач зменшує в'язкість і насиченість фарби без втрати яскравості. Він також посилить легкість в багатошаровій роботі. Але якщо фарби затверділи, то ніякий розчинник їх вже не відновить. Тому фарби варто щільно закривати і при роботі видавлювати або викладати мастихіном на палітру в необхідній кількості без зайвого, а також зберігати в темному місці далеко від опалення та інших джерел тепла і світла. І головне, при роботі з художнім акрилом не бійтеся експериментувати. Головне не боятися придумувати нові ідеї і намагатися їх реалізувати. Навіть помилки збагатять ваш досвід і розширять кругозір.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРОЕННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ В ТЕХНІЦІ АКРИЛОВОГО ЖИВОПІСУ

2.1. Засоби формування художнього образу в декоративній композиції

Коли ми говоримо про художній образ у мистецтві слід пам'ятати, що художній образ не є тільки кінцевим результатом творчості. З образами пов'язаний увесь творчий процес, уява художника та його бачення даної картини.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи, нами розглянуто головні питання, відповіді щодо заданої думки процесу створення художнього образу в декоративній композиції акриловими фарбами.

Основою творчості у мистецтві є здатність до художньої творчої уяви. Уява надає нам можливість бачити світ в образах, відтворювати їх та втілювати в образ – своє сприйняття світу, художнє бачення, враження та фантазії. Втілити художній образ можна лише у творі мистецтва.

У даній роботі ми обрали образ «Оранти», серед світових шедеврів християнського мистецтва Богоматір Заступниця із Софіївського храму в Києві (XI ст.) посідає особливе місце. Вона ніби символізує ідею християнської церкви. Цей високо художній твір утілює не тільки найвищі досягнення візантійського мистецтва, а й Київської Русі. Неувага до цієї пам'ятки світового значення склалася в радянські часи боротьби з релігією у формі замовчування високих художніх особливостей цього безцінного художнього твору вітчизняним мистецтвознавством. Богоматір Оранту Софіївського храму здавна часто називали «Непорушною стіною». Ця назва виникла ще в давні часи у Царгороді, де вважалося, що заступництво Богородиці надійніше, ніж товсті й високі оборонні мури міста. Саме в нашій роботі головним образом і захисницею є Оранта, яка виступає захисницею українського народу від розрухи та війни. Богородиця – наша заступниця і захисниця. Коли приходимо у храм, то звертаємося з молитвами до ікони Богородиці, просимо заступництва для себе і своїх найдорожчих,

найближчих, просимо мудрості та розважливості у вчинках, щастя та доброї долі.

В центрі картини (основа сюжету) Оранта Богоматір, яка молиться піднявши руки до гори і закликає людство зупинитися робити погані вчинки, благає щоб закінчилася війна і настав мир. В руках вона тримає рушник що символізує життя українського народу. По заду неї зображені силуети страждаючих жінок, дітей і матерів солдатів які пішли воювати, та все що пов'язано з війною. Робота виконана з трьох частин.

На створення нашої картини надихнула черкаська художниця Ольга Курська, яка створила низку картин присвячену російсько – українській війні.

За словами Ольги Курської, вона не могла залишатись бездіяльною в такий час, як війна. Жінка певна, що потрібно долати страх і паніку задля спільного майбутнього. Перші дні адаптувалась до нової реальності, а вже за кілька днів знайшла можливість допомагати і як волонтер, і як художник, – розповіла черкаська художниця. Перша робота, яку пані Ольга присвятила війні, складається з двох картин. На них зображені хом'яки. Черкащанка пояснила, що це її тотемна тваринка: хоч і невелика, але дуже відчайдушна. Там одразу два малюнки. На першому хомка мирна в оточенні хом'ячат, а на другому – з бандерівським смузів й готова нищити ворога, і називається “Доброго вечора, ми з України”, – додала Ольга Курська.

Нині, на 22-й день війни, художниця написала сім робіт і планує творити далі. Однією з уже відомих картин є зображення літака, пілота якого прозвали приви́дом Киє́ва. Українці знають легенду про пілота-аса, який у боях за Київ 24 лютого збив шість російських літаків.

Також на інших картинах черкащанки зображені соняхи, які проросли з кишень окупантів; особливості посівної кампанії в Україні, коли разом із трактором на полі їздять танки; жінку, яка є уособленням міста-героя Маріуполя.

– Уявлення не маю, як і коли, але мріяти можу. Хочеться, щоб Європа відчула те, що зараз переживають українці через роботи українських художників, не лише мої, – розповіла художниця.

– Я все зроблю задля перемоги, а може, і більше. Наразі мій фронт – мистецтво. Тому просто беру і роблю те, що вмію найкраще.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи нами проаналізовано наукову літературу з проблематики дослідження і зроблено такі висновки:

Визначено поняття жіночого образу та його особливості як жанру живопису. Розглянули проблеми технології акрилового живопису та особливості формування художнього образу сучасних художників. Висвітлено етапи створення жіночого образу в акриловому живописі.

Образ жінки Оранти є головним образом на картині.

Художній образ — це узагальнена та разом із тим конкретна картина людського життя чи навколишнього світу, що створена творчою уявою митця.

Основою творчості у мистецтві є здатність до художньої творчої уяви. Уява надає нам можливість бачити світ в образах, відтворювати їх та втілювати в образ — своє сприйняття світу, художнє бачення, враження та фантазії. Втілити художній образ можна лише у творі мистецтва. У даній роботі ми обрали образ «Оранти», серед світових шедеврів християнського мистецтва Богоматір Заступниця із Софієвського храму в Києві (XI ст.) посідає особливе місце. Вона ніби символізує ідею християнської церкви. Коли приходимо у храм, то звертаємося з молитвами до ікони Богородиці, просимо заступництва для себе і своїх найдорожчих, найближчих, просимо мудрості та розважливості у вчинках, щастя та доброї долі. ОРАНТА (лат. та, що молиться) — іконографічний образ Богоматері, що сформувався у середні віки. Богородиця — Оранта зображена на повний зріст, ніби під час молитви — з піднятими до рівня обличчя руками та повернутими від себе долонями. Образ Оранти був поширений в іконографії Русі — України: мозаїчне зображення на куполі Софії Київської є класичним втіленням цього образу.

У роботі Ольги Курської саме є така робота, жінка під обстрілами саме яка надихнула на створення нашої роботи, жінки оберегу, жінки захисниці.

Робота над твором ведеться від загального до часткового й від часткового до збагаченого деталями загального. Процес створення жіночого образу у техніці акрилового живопису складають такі етапи:

1. Пошук і визначення ідеї твору.
2. Формування постановки, характеру, пошук жіночого образу (вирішення композиції на основі попередніх начерків).
3. Конструктивний малюнок
4. Визначення відношень світлих та темних кольорів малюнку
5. Робота у кольорі (визначення загальних кольорових відношень та колориту).
6. Моделювання форм кольором.
7. Деталізація й узагальнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Творчість в умовах окупації, або Картина сама повинна промовляти...: Електронний ресурс: <https://kherson.tv.com/tvorchist-v-umovakh-okupatsii-abo-kartyna-sama-povynna-promovliaty/> ТРК Херсон
ОПУБЛІКОВАНО 05/05/2022
2. Декоративна композиція. у світі краси. Електронний ресурс: <https://posibnyk.at.ua/lessons/37-1-0-3239>
3. Підготовка статті: Кучер В.Г. Особливості та види декоративної композиції . Електронний ресурс: <https://kafedra.com.ua/osoblyvosti-ta-vydy-dekorativnoyi-kompozitsiyi/>
4. Електронна бібліотека Князева. Видатні пам'ятки історії та культури. Електронний ресурс: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
5. Богородиця Оранта в образі воплощення. Електронний ресурс: <http://zhydachiv-meriya.lviv.ua/pro-misto/istoriya-mista/bogorodutsya-oranta-v-obrazi-voplochennya>
6. "Мій фронт - черкаська художниця пише картини про війну. Електронний ресурс: <https://18000.com.ua/strichka-novin/mij-front-mistectvo-cherkaska-xudozhnitsya-pishe-kartini-pro-vijnu/>
7. Художній образ, українська література. Електронний ресурс: <https://uahistory.co/pidruchniki/avramenko-ukraine-literature-8-class-2021-reissue/2.php>
10. Історія акрилового живопису. <https://lihtaryk.com.ua/istoriya-akrilovogo-zhivopisu/>

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Прокопенко Наталя Анатоліївна,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
  - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
  - принципів та правил академічної доброчесності;
  - нульової толерантності до академічного плагіату;
  - моральних норм та правил етичної поведінки;
  - толерантного ставлення до інших;
  - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
  - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
  - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
  - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
  - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
  - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
  - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
  - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
  - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
  - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
  - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
  - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
  - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
  - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
  - не підроблювати документи;
  - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
  - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
  - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
  - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
  - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
  - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
  - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

0812.2022

(дата)

(підпис)

Прокопенко Наталя

– (ім'я, прізвище)